

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (2543, น. 1) ระบุความหมายของคนพิการว่า คนพิการหมายถึง คนที่มีความผิดปกติ หรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ให้คนพิการ หมายถึงบุคคลซึ่งมีความสามารถถูกจำกัดให้ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และการมีส่วนร่วมทางสังคมได้โดยวิธีการทั่วไป เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาและการเรียนรู้ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป (บัญญัติ ศิริปรีชา, ม.ป.ป., น. 3)

สุรางค์รัตน์ วศินารมณ และคณะ (2543, น. 4) ให้ความหมายคนพิการว่าผู้ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย สมองและจิตใจจนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับคนปกติได้

ดังนั้นหากจะให้ความหมายของคนพิการในแง่ของความสามารถในการทำงานแล้ว น่าจะมีความหมายว่า บุคคลที่ไม่สามารถทำงานใด ๆ ได้ด้วยตนเอง หรือบุคคลที่ทำงานได้ด้วยตนเองแต่ต้องได้รับการการฝึกฝน ฟื้นฟู เรียนรู้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นพิเศษแตกต่างจากบุคคลธรรมดาทั่วไปอันมีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งหากแบ่งประเภทของความพิการสามารถแบ่งได้ดังนี้

ประเภทของคนพิการ

ประเภทของคนพิการจำแนกได้ตามลักษณะของความพิการ โดยกฎกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 2 (2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ได้จำแนกประเภทคนพิการ ดังนี้

1. คนพิการทางการมองเห็น ได้แก่

1.1 คนที่มีสายตาสั้นที่ต่ำกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้วมองเห็นน้อยกว่า 6/18 หรือ 20/70 ลงไปจนมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง

1.2 คนที่มีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ได้แก่คนที่ได้ยินเสียงที่ความถี่

500 เฮิรตซ์ 1000 เฮิรตซ์ 2000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ต่ำกว่าที่มีความดังเฉลี่ยดังต่อไปนี้

2.1 สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 7 ปี เกิน 40 เดซิเบลขึ้นไปจนไม่ได้ยินเสียง

2.2 สำหรับคนทั่วไปเกิน 55 เดซิเบลขึ้นไปจนไม่ได้ยินเสียง

2.3 คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องในการเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูดจนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้

3. คนพิการทางการหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่

3.1 คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจนและไม่สามารถประกอบกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวันได้

3.2 คนที่มีการสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา หรือลำตัวอันเนื่องมาจากแขนหรือขาขาด อัมพาตหรืออ่อนแรง โรคข้อหรืออาการปวดเรื้อรัง รวมทั้งโรคเรื้อรังของระบบการทำงานของร่างกายอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวันหรือการดำรงชีวิตในสังคมอย่างคนปกติ

4. คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ได้แก่ คนที่มีความผิดปกติหรือความ

บกพร่องทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ ความคิดจนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่จำเป็นในการดูแลตนเองหรือร่วมกับผู้อื่น

5. คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ได้แก่ คนที่มีความผิดปกติหรือความ

บกพร่องทางสติปัญญาหรือสมองจนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาปกติได้

แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม

ความพร้อมในการกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นอาจต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถ ความพึงพอใจ ความต้องการ ซึ่งยิ่งการมีองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้มาสนับสนุนในการกระทำในสิ่งนั้น ๆ แล้วอาจกล่าวได้ว่าความพร้อมย่อมเพิ่มมากขึ้นด้วย

ความหมายของความพร้อมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

Good (อ้างถึงใน อุบล จันทรพิเชตร, 2543, น. 12) ให้ความหมายของความพร้อมว่าเป็นความตกลงใจ ความปรารถนา ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจากลักษณะของวุฒิภาวะ ประสบการณ์และอารมณ์ ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

วรภรณ์ ศรีปาน (2546, น. 7) ให้ความหมายของความพร้อมไว้ว่า คือสภาพที่บุคคลมีความพึงพอใจและสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมโดยที่บุคคลจะต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะคติ และทักษะ

สุมิตรา จันประเสริฐ (2544, น. 14, อ้างถึงใน สายฝน ศิริพร, 2546, น. 23) ให้ความหมายของความพร้อมไว้ว่า สภาพที่บุคคลมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจในการที่จะเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ ทักษะคติ และแรงจูงใจเป็นสำคัญ

สายฝน ศิริพร (2546, น. 24) กล่าวว่าความพร้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ บรรลุผล ซึ่งทั้งนี้การเกิดความพร้อมของแต่ละบุคคลจะต้องประกอบด้วย ความสามารถที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ ทั้งนี้สิ่งที่จะทำให้กิจกรรมนั้นสำเร็จบุคคลต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความรู้ ทักษะคติ และทักษะ

จิตติยา เพชรมณี (อ้างถึงใน รวีนาฏ โพธิทอง, 2547, น. 22) ให้ความหมายของความพร้อมว่าสภาพที่บุคคลมีภาวะสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจมีความสามารถที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

วิไลลักษณ์ พรหมเสน (2548, น. 34) ให้ความหมายของความพร้อมหมายถึง สภาวะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยวุฒิภาวะ ประสบการณ์ อารมณ์ที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้ประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานความรู้ ความสามารถ การตกลงใจ และความปรารถนาของตนเอง

นอกจากนี้ ธอร์นไคค์ นักจิตวิทยาการศึกษา ได้สร้างกฎแห่งความพร้อม (Low of Readiness) ธอร์นไคค์ เชื่อว่าความพร้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้นมา ในการที่จะตอบสนองกิจกรรมที่ตามมาหลังจากการที่มีการเตรียมตัวพร้อมแล้ว ถ้ามนุษย์พร้อม ที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่จำเป็น เช่น จะต้องมีความพร้อมที่เพียงพอ แข็งแรงและอยู่ในสภาวะจิตใจที่เหมาะสม จะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมอะไรออกมา นั้น ธอร์นไคค์ให้หลักไว้ 3 ข้อ คือ

1. เมื่อหน่วยของการกระทำพร้อมที่จะแสดงออกมา ถ้าผู้กระทำทำด้วยความสบายหรือพอใจไม่มีอะไรจะเปลี่ยนแปลงการกระทำ นี้ได้

2. หน่วยของการกระทำพร้อมที่จะแสดงออกแต่ไม่ได้แสดง จะทำให้เกิดความไม่สบายใจ

3. ถ้าหน่วยของการกระทำยังไม่พร้อมที่จะแสดงออก แต่จำเป็นต้องแสดงออก การแสดงออกนั้น ๆ กระทำไปด้วยความไม่สบายใจ ไม่พอใจเช่นกัน

Dowling and Thackrey (1971, อ้างถึงใน อุบล จันทรพิเชตร, 2543, น. 12) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. องค์ประกอบทางกายภาพ (Physical factors) ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะทางร่างกาย

2. องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual factors) ได้แก่ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาทั่วไป ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุมีผล

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental factors) ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ (Emotional, Motivation and Personality factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอารมณ์

จากการศึกษาข้างต้นอาจสรุปได้ว่าความพร้อมหมายถึง ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจและสิ่งแวดล้อมในการจะปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งครอบคลุมถึงสภาพร่างกาย สติปัญญา ความปรารถนา ทักษะ ทักษะที่สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ให้เกิดผลสำเร็จ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความพร้อมของคนพิการต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะไม่นำองค์ประกอบความพร้อมทางด้านกายภาพใช้ในการวิเคราะห์

แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพ

คนพิการส่วนใหญ่มักถูกมองว่าเป็นผู้ไร้ศักยภาพ ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสังคมต้องเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ การฟื้นฟูอาชีพเป็นแนวทางการช่วยเหลือให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้และไม่เป็นภาระต่อสังคม

หลักการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ประกอบด้วย (ชญาดา เพ็ญสุข, 2549, น. 20)

1. ต้องให้ความเข้าใจและยอมรับสภาพความพิการ ความสามารถที่มีอยู่ตลอดจนความสมัครใจของคนพิการที่จะได้รับการฟื้นฟูอาชีพ

2. คนพิการที่จะได้รับการฟื้นฟูด้านอาชีพควมได้รับการฟื้นฟูด้านการแพทย์ การศึกษาและสังคมมาก่อน

3. การให้การฟื้นฟูด้านอาชีพคนพิการไม่ควรจำกัดอายุ เพศ การศึกษา และระดับ มากน้อยของความพิการ

4. การฟื้นฟูด้านอาชีพควรนำหลักการและวิธีเสริมสร้างความสามารถในอาชีพที่ได้ดี กับคนไม่พิการมาใช้

5. สิ่งสำคัญในการดำเนินงานด้านการฟื้นฟูอาชีพคือ ความพร้อมของทรัพยากร ได้แก่

5.1 บุคลากรต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิเฉพาะสาขางานที่รับผิดชอบ หรือมี ประสบการณ์มาก มีความตั้งใจในการทำงาน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 อาคาร สถานที่ ควรจัดให้มีความสะดวกแก่คนพิการทุกประเภท ไม่มีเครื่อง กีดขวาง เหมาะกับกิจกรรมในหลักสูตร

5.3 เครื่องมือ เครื่องใช้ มีปริมาณเพียงพอ สามารถดัดแปลงให้คนพิการทุกคน ได้ใช้

5.4 อุปกรณ์มีปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมแก่กิจกรรม และเพียงพอต่อ จำนวนผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ

5.5 งบประมาณในการดำเนินการฟื้นฟูอาชีพคนพิการมีจำนวนมากจึงต้องได้รับการ สนับสนุนจากรัฐบาลหรือเอกชน

6. โครงการฟื้นฟูอาชีพเฉพาะตัว ควรจัดให้เหมาะสมแก่คนพิการแต่ละคน ด้วย ความเห็นชอบของผู้ดูแลโครงการหรือตัวคนพิการเอง

7. คนพิการเมื่อได้รับการฟื้นฟูอาชีพแล้ว ถ้ายังไม่สามารถประกอบอาชีพได้ก็ควร ได้รับการช่วยเหลืออีกจนกว่าจะสามารถประกอบอาชีพได้

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, น. 393) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ ไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น

แอลพอร์ต (Allport, 1967, อ้างถึงใน สุบิน ยุระรัช, 2550) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการสนองของบุคคลที่มีต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, อ้างถึงใน ศุภลักษณ์ พอพรรณ, 2548, น. 26) ได้ให้ความหมายทัศนคติว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดและความรู้สึกนั้นจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้น เพราะเป็นสิ่งชี้ให้เห็นถึงท่าทีหรือความโน้มเอียงในการปฏิบัติตน

สินี กวนไวบุตร (2541, น. 29) ให้ความหมายทัศนคติว่าความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งได้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

กาญจน์ทิพ มีศิริ (2550, น. 16) ให้ความหมายทัศนคติว่า การที่บุคคลมีความพร้อมที่จะแสดงออกด้านความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่บุคคลนั้นได้ประเมินไว้ก่อนแล้ว ซึ่งจะออกมาในรูปของการปฏิเสธหรือยอมรับก็ได้

จากการศึกษาความหมายของทัศนคติข้างต้นอาจสรุปได้ว่าทัศนคติหมายถึง ความคิด ความรู้สึกทางอารมณ์ ความเชื่อ ทำให้เกิดความพร้อมในการที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสถานการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ

การสร้างทัศนคติเชิงบวกแก่ผู้พิการ

ปาริชาติ สุวรรณบุบผา และคณะ (2549, น. 23) กล่าวว่า การสร้างทัศนคติเชิงบวกของคนพิการที่เหมาะสมต่อการนำมาพัฒนาคนพิการ ได้แก่ การตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และการตระหนักถึงการพึ่งตนเอง

1. การตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง

การตระหนักถึงคุณค่าตนเองเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาศักยภาพของคนพิการ ทำให้คนพิการมีความรู้สึกดีต่อตนเองและเป็นแรงผลักดันให้คนพิการก้าวไปสู่เป้าหมายอย่างไม่ท้อถอย (ปาริชาติ สุวรรณบุบผา และคณะ 2549, น. 23)

2. การตระหนักถึงการพึ่งตนเอง

พรประภา สินธุนาวา (2533, อ้างถึงใน ปาริชาติ สุวรรณบุบผา และคณะ, 2549, น. 25) กล่าวถึงการตระหนักถึงการพึ่งพาเป็นการมองเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

โดยเชื่อว่า มนุษย์มีคุณค่า ศักดิ์ศรี และมีศักยภาพความสามารถในตนเองที่จะกระทำการใด ๆ ด้วยตัวเอง

นิรมล เย็นสุข (2539, อ้างถึงใน สุพรรณรัตน์ นันทไพโรจน์, 2544, น. 26) กล่าวว่า คนพิการที่จะเข้าสู่อาชีพและประสบผลสำเร็จในอาชีพได้นั้น นอกจากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว คนพิการยังต้องมีความต้องการและความตั้งใจจริงในการพึ่งพาตนเอง

ทัศนคติในการทำงาน

ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์ (2544, น. 14) กล่าวว่าโดยรวมแล้วทัศนคติต่อการทำงาน หมายถึงความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมที่บุคคลมีต่องาน

McGregor and Little (1998, อ้างถึงใน ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์, 2544, น. 14) ได้ทำการศึกษาพบว่าทัศนคติต่องานนั้นประกอบไปด้วย 37 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วม	2. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น
3. ความท้าทาย	4. ความทุ่มเท
5. ความร่วมมือ	6. ความสามารถ
7. การลงแรง	8. การควบคุม
9. ความคิดสร้างสรรค์	10. ความยาก
11. ความสุขกับงานอนาคตของตน	12. สุขภาพ
13. อนาคตของตน	14. ความสำคัญ
15. ความสนุกสนาน	16. ความคิดริเริ่ม
17. ความสำคัญของคน	18. ผลกระทบที่ได้รับ
19. การได้รับการสนับสนุน/ขัดขวาง	20. ผลประโยชน์ผู้อื่น
21. ผู้อื่นมองว่าสำคัญ	22. ผลลัพธ์
23. ความพึงพอใจ	24. อำนาจ
25. ศักดิ์ศรี	26. ความก้าวหน้า
27. ความเสี่ยงทางจิตวิทยา	28. จุดมุ่งหมาย
29. ประโยชน์ที่ได้รับ	30. ความเป็นตัวของตัวเอง
31. ความมีค่าในตนเอง	32. ความสำคัญของงาน
33. ความเครียด	34. เวลาที่กดดัน

35. ความเชื่อถือ

36. ค่านิยมสอดคล้อง

37. ความเด่นของงาน

จากการศึกษาแนวคิดด้านทัศนคติข้างต้นทำให้เห็นความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อการทำงานและทัศนคติที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถภาพของผู้พิการ โดยจากการศึกษาทัศนคติที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถภาพของคนพิการมีความสอดคล้องและเกี่ยวพันกันกับทัศนคติในการทำงานในด้าน ความมีค่าในตนเอง และศักดิ์ศรีในการพึ่งพาตนเอง ดังนั้นหากต้องการให้ผู้พิการมีทัศนคติในการทำงานที่ดีควรมีความคิดเชิงบวกกับทัศนคติทั้งสองด้านนี้

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

เกษร พันธุ์ (2543, น. บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ โดยศึกษาคนพิการที่กู้ยืมเงินจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จำนวน 184 คน พบว่าคนพิการส่วนใหญ่พึ่งตนเองทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจ และสังคมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าคนพิการพึ่งตนเองด้านจิตใจและเศรษฐกิจในระดับมาก ส่วนด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการได้แก่ อาชีพ ที่อยู่อาศัย ประเภทความพิการ และระยะเวลาที่พิการมีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ

สุพรรณรัตน์ นันทไพโรจน์ (2544, น. 103) ศึกษาทัศนคติของคนพิการต่อการสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงในชีวิตภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ จากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพและศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ จำนวน 218 คน พบว่าคนพิการส่วนใหญ่ขาดรายได้และส่วนมากติดต่อเข้าสู่ศูนย์ฯ ด้วยตนเอง เพื่อต้องการมีงานทำ ทัศนคติต่อการสนับสนุนของศูนย์ฯ ที่จะทำให้มีความมั่นคงในชีวิต ด้านจิตใจพบว่าคนพิการส่วนใหญ่ต้องการได้รับคำปรึกษาทั้งจากเจ้าหน้าที่ศูนย์และนักสังคมสงเคราะห์ ด้านรายได้ พบว่า คนพิการต้องการให้ศูนย์สนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพ และด้านอาชีพ พบว่าคนพิการส่วนใหญ่ต้องการได้รับการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมอาชีพ รองลงมาได้แก่การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพของคนพิการ ส่วนทัศนคติของคนพิการภายหลังได้รับการฟื้นฟูอาชีพแล้วนั้น ด้านจิตใจพบว่า ส่วนใหญ่คนพิการคิดว่าครอบครัวจะให้การยอมรับในความสามารถ รองลงมาคือมีความมั่นคงทางจิตใจมากขึ้น ด้านรายได้ คนพิการส่วนใหญ่คิดว่าเมื่อได้รับทุนในการประกอบอาชีพจะสามารถหารายได้เพิ่มเติมได้ และความมั่นคงด้านอาชีพ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มั่นใจว่าการได้ไปอบรมดูงานในสถานประกอบการอื่น ๆ สามารถพัฒนาอาชีพของตนเองได้

จิราวัลย์ คงถาวร (2547, น. 131) ศึกษาความเป็นไปได้ในการจ้างงานคนพิการของบริษัทมิติซูบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อศึกษาความรู้ คาดหวังของพนักงานต่อการจ้างงานคนพิการ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานต่อการจ้างงานคนพิการ พบว่าความรู้ของพนักงานเกี่ยวกับคนพิการและสิทธิคนพิการในระดับมาก ส่วนความรู้เรื่องการจ้างงานคนพิการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้ด้านพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และการจ้างงานคนพิการในระดับน้อย พนักงานมีความคาดหวังต่อการทำงานของคนพิการ ด้านความชำนาญ ความตั้งใจ และด้านการช่วยเหลือตนเองและการปรับตัวในระดับสูงทั้ง 3 ด้าน แต่มากที่สุดคือการช่วยเหลือตนเองและการปรับตัว ส่วนความเป็นไปได้ในการจ้างคนพิการเข้าทำงานในบริษัทมิติซูบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด ยังไม่สามารถเริ่มได้ในทันที

ชลลดา ชนะศรีรัตนกุล (2548, น. 99) ศึกษาการเตรียมความพร้อมผู้พิการก่อนประกอบอาชีพ เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้พิการก่อนการประกอบอาชีพของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ และศึกษาทัศนคติของนายจ้างต่อการจ้างผู้พิการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พบว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ปฏิบัติงานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้พิการก่อนประกอบอาชีพในด้านการแพทย์ การศึกษา สังคม และอาชีพ ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อแนวการเตรียมความพร้อมพบว่าโดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ของศูนย์เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมในรูปแบบ ชมรมคนหางานเพื่อให้ผู้พิการมีงานทำ สำหรับทัศนคติของนายจ้างซึ่งรับคนพิการจากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการเข้าทำงานมีความพึงพอใจทางด้านสังคมของผู้พิการมากกว่าความพึงพอใจด้านอาชีพ และนายจ้างยังมีความคาดหวังว่าคนพิการจะมาสร้างภาระให้แก่เพื่อนร่วมงานรวมทั้งนายจ้าง และผู้พิการจะรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้มากที่สุด

สุภาภรณ์ เกตุเอม (2549, น. 77) ศึกษาทัศนคติของผู้พิการต่อโอกาสได้งานภายหลังได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยศึกษาจากจำนวนตัวอย่างลูกจ้างที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ส่งผลให้เป็นคนพิการและกำลังอยู่ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน 60 คน จากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พบว่า ผู้พิการมีทัศนคติต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพในระดับมาก โดยได้รับการแนะนำด้านอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพ มีการทดสอบความถนัดทางวิชาชีพให้ผู้พิการก่อนออกไปประกอบอาชีพจริง นอกจากนี้ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการยังมีการประสานกับสถานประกอบการเพื่อรับคนพิการไปฝึกงานในสถานที่จริงเพื่อช่วยให้ผู้พิการสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น ส่วนด้านทัศนคติต่อการได้งานผู้พิการมีทัศนคติในระดับ

มากเช่นกัน โดยผู้พิจารณาว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้พิจารณาสามารถกลับมาประกอบอาชีพได้อีกเนื่องจากการฟื้นฟูประกอบด้วย 4 ด้านคือการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม และการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับบุคคลปกติ แต่ผู้พิจารณาเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำงานมากขึ้นเป็นอุปสรรคต่อการมีงานทำของผู้พิจารณา และความพิการเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการทำงานในระดับปานกลาง

ศิริลักษณ์ มาเปง (2551, น. 144) ศึกษาการเข้าบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ : ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี กล่าวถึงการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพว่า กลุ่มผู้พิการร้อยละ 42.8 ได้เข้ารับการยื่นเรื่องขอกู้ยืมเงินประกอบอาชีพ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 นำไปส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนพิการ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ พบว่า อายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อันเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปสามารถเข้าบริการด้านอาชีพมากกว่าอาชีพอื่น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

